

1988-03-15

Redaktör: Bengt Gill
Tel 0650 - 191 21

1988:1

ksp
nytt

Konsten att hantera ettor och nollor

Informationsöverflödet är över oss och det gäller att vi lär oss att hantera det. Emin Tengström har påpekat vid flera tillfällen att mer information inte nödvändigtvis innebär mer kunskap. Det kan trots allt bli så att vi får mer data än vi kan tillgodogöra oss. Vi får ett data-skval.

Datorerna får inte bli magilådor som vi skaffar oss bara för att det är inne. Vi måste lära oss hantera dessa så att vi blir bättre på det vi redan är bra på. Innehållet i datorerna är alltid viktigare än tekniken.

Vad är det vi ska vara bra på? Jag tror att man kan formulera det i några satser:

Vi kan analysera. Vi måste inse att statistiska uppgifter kan vem som helst få upp i sin PC. Det är vår uppgift att kunna förklara det som sker. Klarar vi inte det behövs vi inte.

Vi kan strukturera. Vi måste kunna förklara för andra att de signaler som de får i vardagen inte alltid måste åtgärdas genom massiva insatser på ett sätt utan oftast löses bäst genom en kombination av åtgärder. En del problem löser sig - å andra sidan - själva över tiden och då är det vår uppgift att peka på detta.

Vi kan överblicka. Det påminner om föregående fråga men är också kopplat till förmågan att kunna se att olika sektorer faktiskt hänger ihop. Denna egenskap kommer kommunledningarna att uppskatta i 90-talets Sverige.

Det är så att när informationssystemen samverkar med varandra

kommer något intressant att inträffa. De traditionella mellanleden kommer att försvinna. Bilköparen kan beställa "sin" bil direkt från tillverkaren via sin terminal. På motsvarande sätt kunde det t ex vara möjligt att rektorn beställer "sin" prognos direkt från SCB. Jag tror att vi måste göra oss kända för att inte vara mellanhänder utan att vi är lokala **experter** som det är intressant att ta kontakt med.

Hur möter vi denna utveckling. Det är vår avsikt i styrelsen att komplettera vårt traditionella kunnande med att föra in en diskussion kring PC-hantering och datakommunikation. Kursen i höstas var ett led i denna strategi. Ett seminarium med forskarvärlden planeras nu när det gäller datakommunikation. Faller detta väl ut kommer vi att föra ut detta i en konferens senare.

Jag tror att ett sätt att komplettera våra traditionella nätverk, årskonferenserna, arbetsgrupperna och telefonsamtal oss emellan, kommer att bli olika former av datakonferenser. Det finns för närvarande ett sådant system, Kommun-Kom, där vi kan ta upp just kommunal samhällsplanering. Systemet bygger på tillgång till en terminal och ett modem.

Finns det intresse för något sådant kan ni höra av er till mig så lovar jag att dra igång en sådan datakonferens.

Lars Malmborg

Hur bedömer vi bostadsefterfrågan?

Läget på bostadsmarknaden har under de senaste åren förändrats. Ett visst överskott på bostäder har i många kommuner förbytts i ett underskott. Situationen på bostadsmarknaden och bedömningar av efterfrågan har debatterats mycket i massmedia och i politiska grupper. Detta ställer i många kommuner krav på planerarna att komma med väl underbyggda bedömningar av det framtida behovet av bostäder.

I denna situation kan kanske erfarenhetsutbyte bland planerare som kämpar med samma frågor i olika kommuner vara ett stöd. Har Du erfarenheter som borde spridas? Har Du utvecklat någon egen metod eller har en idé om en metod för att göra beräkningar av behovet eller underbygga antagandena till beräkningarna.

KSPs arbetsgrupp för bostadsförsörjningsfrågor kommer att bjuda in en begränsad skara till en diskussion i denna fråga. Diskussionen är planerad till den 13 april i Stockholm.

De erfarenheter vi kan samla in vid våra diskussioner planerar vi att redovisa vid årskonferensen i maj. Ett annat tänkbart resultat av diskussionerna kan kanske bli påtryckningar på centrala myndigheter eller forskare om angelägna behov av utvecklingsarbete.

Är Du intresserad av att medverka så hör av Dig till Marie Louise Ek, Svenska Kommunförbundet, 08 - 772 41 00 eller Göran Berfenstam, Norrköping, 011 - 15 19 64.

För KABO

Göran Berfenstam

Tjänstemän:

På jakt efter en roll

Doktorsavhandling 1987-12-10

Äntligen har vi tjänstemän - planerare och statistiker - blivit forskningsbara.

I avhandlingen "På jakt efter en roll - tjänstemäns bilder av planering och politik" (Bokförlaget Doxa AB, Lund 1987) har Sven Wiberg, själv tjänsteman, studerat oss.

Forskningsuppgiften var att beskriva, att förklara, att förstå kommunala tjänstemän

- hur de ser på sin egen roll och det politiska system de arbetar inom

- hur de anpassar sig och påverkar andra

- hur deras anpassning förhåller sig till förvaltningen och det politiska systemet i stort.

I uppgiften ingår dels att skapa förenklade modeller som avbildar tjänstemännens roller och anpassning, dels att skapa de begrepp och metoder som behövs för denna analys och tolkning.

Forskningsmetoden är induktiv, dvs forskaren har i utgångsläget ingen teori som han är ute efter att bevisa. Däremot har han som individ och också som tjänsteman perspektiv och uppfattningar som medvetet eller omedvetet styr forskningsinsatsen.

Genom olika empiriska studier - deltagande observation, intervjuer, studier av dokument och enkät - får Sven Wiberg underlag för en teori, en modell för förståelsen av oss tjänstemän.

Beskrivningen görs utifrån begreppet bilder. Ordet bild med olika prefix är det begrepp som bär rakt igenom hela boken. Vi har egna bilder, men också avbilder av andras bilder. Hur våra avbilder ser ut beror dels på vår förmåga att mottaga andras bilder, dels på andras förmåga att sända bilder.

Wibergs studier visar på i princip tre roller för tjänstemännen.

Experten har en stark bildram, är bra på att sända sin bild men mindre bra på att mottaga andras bilder. Experten har framgång när omgivningens bildram stämmer med hans. Då kommer expertens sakkunskap till sin rätt. När omgivningens bildram förändras, kanske snabbt, upplever experten frustration. Hans förslag till åtgärder blir inte utförda. Experten tröttnar.

Byråkraten har också en stark egen bildram - det gällande är bra. Denna bild sänder han ganska bra samtidigt som han inte är mottaglig för t ex andras bilder om behov av förändring. Byråkraten tonar ner förväntningar och har en stabiliserande funktion. Byråkraten vidmakthåller en förvaltnings identitet, men fördröjer också omställning

och förnyelse. Byråkraterna kan spela en viktig roll som skyddsskär runt experterna.

Administratören har ingen egen stark bildram och är därför inte bra som sändare. Däremot är han utomordentlig som mottagare av andra bilder.

Administratören har sällan sakliga hållpunkter, men en känslighet för förändringar inom det dynamiska politiska fältet och en större acceptans för styrning. Administratören kan påskynda förändringar, men också driva så många förändringar att förvaltningens identitet suddas ut.

I vidstående figur illustrerar Wiberg hur aktörsammansättningen förändrats under 70-talet.

Wiberg konstaterar att experten utgör en normaltyp inom förvaltningsorganisationen. Byråkrater och administratörer är på väg att breda ut sig. Slutligen frågar Wiberg om det inte borde finnas en fjärde aktörstyp, en aktörstyp som är både öppen för politiska bildsändare och saklig.

Känner vi tjänstemän igen oss? Finns vi i någon av de tre rutorna? Ja, det är klart att om man tar dominerande drag hos oss kan vi säkert placera oss några i varje ruta. Men kvar finns några som inte hittar sin placering. Dessa några tror jag finns i den fjärde rutan.

Att Wiberg inte hittat några som skulle placeras i fjärde rutan - vad beror det på? Kan det vara så enkelt att det inte finns något namn på dem? Eller är det så att den här fjärde aktörstypen utvecklats först under 80-talet, en tidsperiod som Wiberg (ännu) inte studerat. För det kan väl inte vara så att forskaren har en oklar sakkild, är en aktiv sändare men svag motståndare.

Förklaringen till att Wiberg inte hittat den fjärde aktörstypen är egentligen ganska oväsentlig. Vad som däremot är viktigt är att konstatera att den fjärde aktörstypen finns. Men också att denna aktörstyp inte ensam klarar sig. Vi behöver alla aktörstyperna för en fortsatt effektiv kommunal verksamhet.

Göteborg i februari

Gunilla Björck

		SAKBILDER	
		ENGAGEMANG	DISTANS
POLITIKERBILDER	SLUTEN	EXPERT	BYRÅKRAT
	ÖPPEN	?	ADMINISTRATÖR

GEOGRAFDAGARNA 1988 I GÄVLE

- en mötesplats för forskare, lärare och samhällsplanerare

För geografer och samhällsplanerare, som vill följa samhällsbyggnadens utveckling via besök på ort och ställe och via konferenser, är Gävle det givna målet i år. Inte mindre än tio konferenser kommer att hållas under Bo88-året förutom alla utställningar, demonstrationsbyggen m m. Detta är bara inom det officiella programmet, därtill kommer flera andra evenemang. Det kändes därför naturligt att förlägga Geografdagarna 1988 till Gävle.

Normalt brukar dessa årliga Geografdagar rikta sig till lärare och forskare vid universitet och högskolor samt lärare med geografi på högstadiet och i gymnasieskolan. Till Geografdagarna 1988 vänder vi oss också till samhällsplanerare med geografisk utbildning. Skälet är enkelt.

Den speciella profilen för dagarna är "Samhällsplaneringens informationsförsörjning". Temat innefattar inte bara beslutsunderlag i en teknisk-kvantitativ mening, utan innefattar också en kvalitativ dimension i synen på samhällsplaneringen.

Geografiämnet och dess utveckling kommer att diskuteras. Det sker **dels** i form av plenarmöten, **dels** i ett antal temagrupper. Ämnesdelarnas betydelse för samhällsplaneringen kommer självklart att vara ett ledmotiv under dagarna. Vidare kommer de tre statliga myndigheterna att presentera delar av sin verksamhet. Flera exkursioner kommer att genomföras.

Ett begrepp som håller på att etableras är "Bostads- och bygguniversitetet i Gävle". Detta sker bl

a mot bakgrund av att SIB har fått regeringens tillstånd att inrätta åtta professorer. I en paneldiskussion penetreras dessa frågor.

Vill Du veta mera om Geografdagarna kontakt då Lars-Erik Borgegård eller Inger Olars, Statens institut för byggnadsforskning, Gävle, tel 026 - 10 02 20.

Det finns goda utsikter att Geografdagarna 1988 kommer att bli ett stimulerande forum för diskussioner mellan forskare och praktiker.

VÄL MÖTT I GÄVLE!

Lars-Erik Borgegård
STATENS INSTITUT FÖR
BYGGNADSFORSKNING

Rapport från KSPs temadagar i november 1987

Föreningen ordnade genom KOPI- och prognosgrupperna tre temadagar den 10-12 november 1987 om ADB-tillämpningar för kommunala samhällsplanerare. Inbjudan gick ut till alla KSPare och även till Demografiska föreningen därför att den tredje temadagen handlade om prognosprogram. Även SCB/REK fick inbjudningar att hantera för SCBs räkning.

Programmet upptog föredrag, diskussioner och demonstrationer med stark slagsida åt persondatorhålllet. Syftet var att beskriva utvecklingen och även att ge begrepp om färdriktningen. Ett huvudinslag var att förmedla närkontakt med ett antal särskilda programvaror och deras demonstratörer, som ställde upp på ett förträffligt sätt med nödiga apparater och gott humör. Detta gällde såväl de två första mer generellt inriktade dagarna för sig som den tredje, då olika prognosystem visades.

Det hela kunde genomföras programenligt, med något undan-

tag p g a insjuknad medverkande. Arrangörerna kunde också i efterhand konstatera att intentionerna i huvudsak hade blivit infriade.

Deltagandet blev något större än vad vi gissat i förväg: I runda tal kom det totalt 60, varav 25 var med alla tre dagarna, 20 endast de två första och 15 endast den tredje dagen. Antalet icke KSP-are var 20, varav ett dussin kom från SCB. Av KSParna kom 75 % från kommuner med mer än 50.000 invånare. Vi hade väl föreställt oss en jämnare fördelning.

Antalet medverkande i programmet var stort, drygt 25, mest p g a det myckna demonstrerandet.

Deltagaravgiften var 700 kronor per dag, vilket som en vänlig själ sa, var hälften så dyrt men gav dubbelt så mycket som hos en del mer professionella arrangörer. Vi tackar för omdömet och tar det som en uppmuntrande halvsanning. I allmänhet hördes faktiskt mest positiva uttalanden, men även viss

kritik, mest riktad mot att man inte hann tillgodogöra sig utbudet av demonstrerade programvaror i den utsträckning man hade önskat. Detta är ett problem att tänka på till en annan gång. Slutligen kan konstateras, att föreningen fick en välbehövlig kassaförstärkning för fortsatta aktiviteter till medlemmarnas fromma.

Som en följd av temadagarna planerar KOPI nu en ny rapport, vars arbetsidé täcks av rubriken för temadagarna: ADB-tillämpning för kommunala samhällsplanerare. Den är tänkt att vara en moderniserad version av den tidigare rapporten 1985:6 med titeln "Datorm i planeringssekretarens arbete".

Till sist vill jag passa på att säga HEJ OCH TACK för allt givande och trevligt samarbete och kamratlig samvaro under många år i KSPs hägn.

Rolf Frankenberg
En f d KSPare

Solna välkomnar KSP

Nu är det dags igen för
KSPs årskonferens.

Knappt har vi hunnit hämta oss från förra årets KSP-konferens i Nyköping förrän det är dags att reservera tid för årets stora händelse, nämligen KSPs konferens 88 i Solna den **24-26 maj**. Tidpunkten är väl vald och föregås av en, som vi hoppas, lugn och vacker pingst, så att vi pigga och utvilade med kraft kan ägna oss åt givande övningar i dagarna tre.

Många överraskningar väntar, vilket kanske inte direkt framgår av den inbjudan och det program som snart skickas ut till alla KSP-are. I Solna finns många attraktioner som man faktiskt inte så ofta tänker på och rundturen bör bli något alldeles extra. Det är inte så ofta tillfälle ges att besöka Filmstaden och vem har inte drömt om att få slå en passning i fotbollens Mecka: Råsunda-stadion för att nämna ett par exempel.

Middagarna lovar också att bli något utöver det vanliga. Vad sägs t ex om klassiska Koppärtälten - kända redan från Bellmans dagar och belägna i oasen Hagaparken - för föreningens middag. KSPs delvis "Ingen konferens utan dans" tänker Solna leva upp till med en orkester som t o m överglänser förra årets strålande kärnband i Studsvik.

De kommunala ekonomerna i

Ewa ny i styrelsen

Vid senaste årsmötet i Nyköping förstärktes styrelsen med en norrlandskvinna, Ewa Isaksson, från Timrå kommun (norr om Sundsvall).

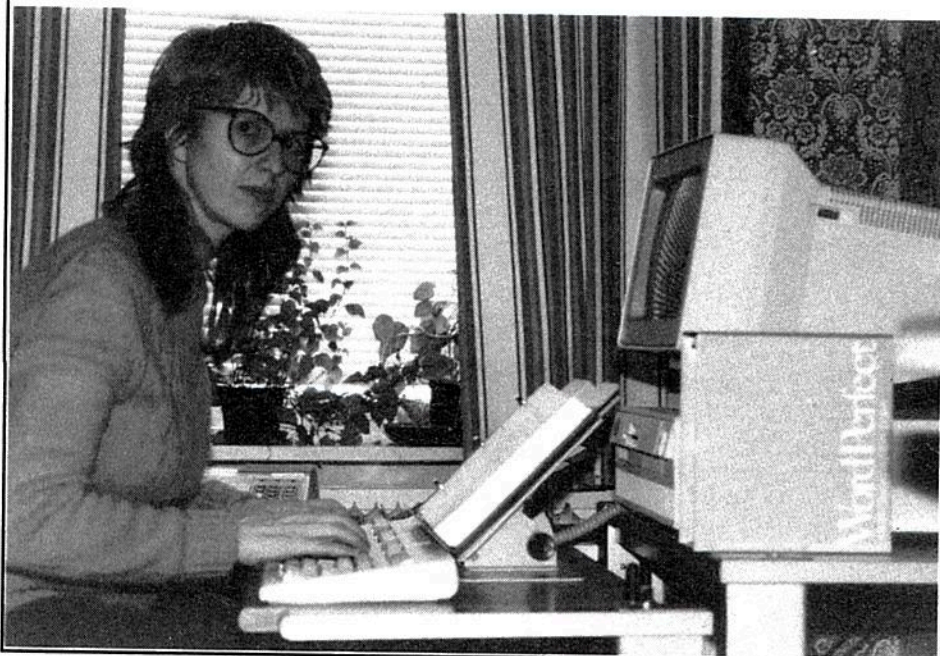
Ewa har utbildat sig på socialhögskolan i Umeå och var klar med sin socionomexamen 1975.

Sedan 1980 arbetar hon åt Timrå som planeringssekreterare. Med följande huvudsakliga arbetsuppgifter: Statistik och befolkningsprognoser, bostadsförsörjning, informationsfrågor samt div övriga uppgifter. Det märks på arbetsuppgifternas mängd att Timrå

är en liten kommun. Ewa trivs med det breda arbetsfältet och är speciellt nöjd nu i dagarna eftersom hon har fått en ny, egen PC. Det passar ju också bra eftersom hon är sekreterare i styrelsen. 1982 kom Ewa med i ksp och är förutom medlem i styrelsen även engagerad av AMIKO.

Ewa har bosatt sig i Bergforsen, två mil norr om Sundsvall och alldeles i närheten av det berömda DELTAT där trädskramarna häckar. Fritidsintressena är bl a foto, arkeologi och skidåkning.

Vi hälsar Ewa välkommen i styrelsegänget!

Stockholms län gnuggar naturligtvis händerna inför utsikten att skicka folk med SL-kort på lågbudgetkonferens, så "stadsbyggsinslaget" blir nog betydande. Det är därför önskvärt med många deltagare även från "landsbygden" så att det s a s blir en viss regional balans åtminstone i konferenslokalen.

Som utfyllnad till ovan nämnda väsentligheter har vi också kokat ihop ett konferensprogram enligt normen Lägsta Godtagbara Standard - och den är inte låg när det gäller KSP!

Väl mött

Programkommittén

Nya medlemmar:

Haidi Gingby, planeringssekr
Kommunkansliet, Hallstahammars
kommun

Lasse Hedlund, administrativ chef
Kommunkansliet, Nyköpings
kommun

Per Kristersson, utbildningssekr
Göteborgsregionens
kommunalförbund

Ylva Petersson, utredningsass
Stadskansliet, Köpings kommun

Åke Telldahl, sekr
USK, Stockholms stad